

Zij willen gewoon zichzelf zijn

Hoe ervaren non-binaire personen het Leidse studentenleven? 'Bij Minerva kreeg ik een klap in mijn gezicht'

7

4

Op straat? Vijftig studentenhuizen dreigen dicht te moeten. 'Dit is niet acceptabel'

Renteoprotest Woensdag protesteerden boze studenten tegen de gestegen rente op hun studieschuld. Maar wat klopt er van alle verwijten over gebroken beloftes?

2

10

Leescrisis Studenten lezen nauwelijks nog boeken. 'Ik scroll alleen op mijn telefoon'

Njord handhaaft royement voor mishandelaar

Het royement van een oud-bestuurslid van Njord dat afgelopen november een andere student mishandelde op het verenigingsgala, wordt niet teruggedraaid. Dat is bepaald na een stemming van de leden.

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK

Op 26 november vorig jaar mishandelde een oud-bestuurslid van Njord een student op het verenigingsgala in kasteel De Berckt in het Limburgse Baarlo. De dader kreeg van de politierechter een taakstraf van 60 uur en moet het slachtoffer ruim 2.100 euro schadevergoeding betalen. Het toenmalige bestuur van Njord deed ook zelf onderzoek naar de mishandeling en besloot daarop de dader te royeren. Maar in een 12 pagina's tellende brandbrief aan het bestuur en de leden, die in handen kwam van *Mare*, betoogden de opstellers dat dat onderzoek 'onvolledig, onbetrouwbaar en onvoldoende onderbouwd' zou zijn: het bestuur zou met twee maten meten, slecht wederhoor hebben gepleegd bij de dader, een getuige niet hebben gehoord en een andere lezing over de toedracht hebben dan de rechter. Volgens hen staat royement 'niet in verhouding tot de door de rechter vastgestelde feiten' en is een lichtere straf passender.

De brief werd ondertekend door elf leden, onder wie oud-bestuursleden. Desondanks blijft het royement in stand, bevestigt het verenigingsbestuur. Dat

oordeel is niet tot stand gekomen door het bestuur zelf, maar op basis van een stemming door de leden op de Algemene Ledenvergadering (ALV). Volgens het bestuur schrijven de statuten dit voor. 'Dit had als resultaat dat de meerderheid vond dat het royement moest blijven staan. Tijdens de ALV was er ruimte voor toelichting vanuit alle partijen die betrokken waren bij het incident. Hierdoor hebben de leden een weloverwogen beslissing kunnen maken.' Hoe de stemming precies is verlopen, wil het bestuur niet zeggen. 'De Algemene Ledenvergadering is een interne en besloten vergadering, dus wij kunnen niet in detail ingaan op alle vragen.' Een van de opstellers van de brief, die anoniem wil blijven, reageert teleurgesteld op de uitkomst. 'Ik vind het jammer, maar respecteer natuurlijk het oordeel van de ALV.' Volgens hem stemden ruim zeventig leden tegen royement en ruim negentig voor.

Het slachtoffer, dat tevens anoniem wil blijven, laat telefonisch weten dat hij niet bij de ALV was. 'Maar ik heb wel een document geschreven met mijn beeld van de situatie, dat is voorgelezen door het bestuur.' Naderhand kreeg hij van het bestuur de uitslag te horen. 'Het zegt mij genoeg hoe de mensen erover denken. Ik ben opgelucht en blij dat de rust is teruggekeerd bij mij en mijn familie. Ik kan nu verdergaan en me eindelijk weer focussen op mijn herstel.'

Zijn er straks genoeg herbruikbare bekertjes?

Een deel van de universitaire koffieautomaten herkent de duurzame Billie Cups niet. Dat wordt opgelost, maar zijn er wel genoeg herbruikbare cups als op 15 november alle wegwerpkoffiebekertjes verdwijnen? 'We vrezzen een tekort bij grote colleges.'

DOOR VINCENT BONGERS

De Billie Cup is een recyclebare beker die 1 euro kost. Wie de beker retourneert, krijgt een muntje om een schone te kunnen halen. Je kunt de cups kopen bij de universitaire restaurants, cafés en de SchoolSupply-automaten. Maar wie zijn duurzame cup in bepaalde koffieautomaten zet, krijgt geen koffie. 'De sensor van de automaat herken- de de cup niet', zei Femke Spaargaren van PBMS onlangs tijdens de vergadering van de universiteitsraad. 'Wel velen er steeds papieren bekertjes uit het apparaat komen.'

De partij kreeg ook signalen dat veel studenten en medewerkers worstelden met de cups. Vicecollegevoorzitter Martijn Ridderbos was verbaasd over de problematiek, want het Universitair Facilitair Bedrijf (UFB) had de cups succesvol getest. Hij beloofde snel actie te ondernemen en het UFB in te lichten. Nog die middag nam het UFB contact op met Victor van der Horst van PBMS. 'Vorige week hebben we Rogier de Bruin, de adjunct-directeur van het UFB, mee- genomen naar het Gorlaeus', vertelt Van

der Horst. 'Daar hebben we automaten laten zien waar die cups niet worden opgemerkt door de sensor.' 'Ik ben inderdaad naar Wiskunde en Natuurwetenschappen geweest', reageert De Bruin. 'En een van de vier of vijf automaten die we daar toen hebben getest, detecteerde de cup niet automatisch. Op het moment dat de automaat geen beker detecteert, dan geeft het apparaat geen koffie, behalve als je op het knopje "skip" op het scherm drukt', legt De Bruin uit. 'Met een software-aanpassing zorgen we ervoor dat die knop op elke automaat zit. Daar komt nog bij dat er per 15 november geen bekertjes uit het apparaat zelf kunnen komen, want die zijn er dan niet meer.'

PBMS voorziet echter een ander probleem. 'Zonder de wegwerpbekertjes heb je een Billie Cup of een mok nodig, maar heel veel studenten weten dat niet', zegt Van der Horst. 'Er wordt niet voldoende over gecommuniceerd.' Hij vreest een tekort aan cups bij grote colleges. 'In het Gorlaeus zitten soms 800 studenten in een zaal. Stel je voor dat een flink gedeelte daarvan koffie gaat halen, maar geen beker heeft. Zijn er dan voldoende Billie Cups beschikbaar? De Bruin houdt daar rekening mee. 'De "nieuwe schotel" in het Gorlaeus heeft nog geen restaurant. Naar aanleiding van het gesprek met PBMS heb ik voor die locatie een extra SchoolSupply-automaat besteld waar iets van 160 cups in zitten. Deze automaat kun je meerdere keren per dag bijvullen. Het is ook een beetje afwachten of er een run op de cups komt.'

Voortaan controle LU-cards bij alle gebouwen

De universiteit gaat om veiligheidsredenen vaker LU-cards controleren bij de ingang van gebouwen. Zo wil het college van bestuur 'ervoor zorgen dat wij ook de komende periode in een veilige sfeer kunnen werken en studeren'.

DOOR MARK REID

Hoe streng de controles zijn kan verschillen van gebouw tot gebouw. In sommige gevallen zal het gaan om een steekproefsgewijze controles, op andere plekken zal er bij de ingang worden gecontroleerd. Volgens de universiteit is dit nodig om 'te voorkomen dat mensen onnodig of zonder goede reden onze gebouwen betreden'. Uit een apart bericht van het college van bestuur valt op te maken dat de maatregelen een reactie zijn op het geweld in Israël en Palestina. Ondanks de roerige tijden wil het college van bestuur dat 'onze universiteit een veilige plaats moet zijn en blijven, gericht op verbinding en kennisuitwisseling'. De maatregelen zoals de controles bij de ingang zijn bedoeld als 'vorm van zorg voor onze gemeenschap', aldus het bestuur. Het is niet de eerste veiligheidsmaatregel die de universiteit neemt. Van 13 tot en met 15 oktober was het Wijnhavengebouw in Den Haag op onbekende reden gesloten. Het college zei dat weekend alleen dat er sprake was van 'een verhoogd veiligheidsrisico', maar gaf geen verdere details over de aanleiding. Deze week vroeg *Mare* of er

inmiddels wel meer openheid gegeven kon worden, maar volgens de woordvoerder kan de universiteit nog steeds niks vertellen over de precieze toedracht van de sluiting. Op maandag 16 oktober was het gebouw weer toegankelijk. De universiteit liet toen via een vervolgbericht op de universiteitswebsite weten dat er volgens politieonderzoek geen sprake meer was van een verhoogd veiligheidsrisico. Bij navraag laat de politie weten dat het sluiten van het gebouw een eigen afweging is geweest van de universiteit, en niet gebeurde op aanwijzing van politie of de gemeente. nrc beweerde op 13 oktober in een artikel dat de sluiting te maken had met een 'Palestina-demonstratie'. Dit baseerde de krant op een mail van een docent aan studenten. De woordvoerder van de universiteit weersprak deze bewering en ook *Mare* heeft de claim niet kunnen bevestigen. Op de vraag van *Mare* of de onduidelijkheid rond de sluiting van de Wijnhaven niet juist leidt tot meer onrust en speculatie, wil de universiteit niet reageren.

Interim-decaan Suzan Stoter wordt nu decaan van Rechten

Suzan Stoter wordt per 1 januari 2024 de nieuwe decaan van de Faculteit Rechten. De hoogleraar rechtssociologie was sinds 1 juli van dit jaar al interim-decaan.

DOOR VINCENT BONGERS

In mei besloot het voltallige bestuur, bestaande uit decaan Joanne van der Leun, Ton Liefwaard, Mirjam Sombroek-van Doorm en Stefaan Van den Bogaert, op te stappen omdat de 'onderlinge verhoudingen niet meer zodanig waren dat het bestuur optimaal kon functioneren'. In een mail aan medewerkers schreven de vertrekkende bestuursleden dat de faculteit 'een sterk bestuur nodig heeft om de uitdagingen van vandaag en morgen het hoofd te bieden en dat kunnen wij met zijn vijven niet meer zijn'. In juni stelde het college een interim-bestuur aan dat dat 1 januari 2024 blijft. Suzan Stoter, hoogleraar rechtssociologie en oud-decaan Rechten aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, werd benoemd tot interim-decaan. Janine Ubink (hoogleraar recht, bestuur en ontwikkeling) en Jan Adri- aanse (hoogleraar Turnaround management)

werden beide vicedecaan en respectievelijk portefuillehouder onderzoek en onderwijs. Gertjan Boshuizen was al vanaf 1 juni begonnen als portefuillehouder bedrijfsvoering. Rector Hester Bijl wilde 'met deze benoeming op de korte termijn rust brengen'. Blijkbaar is dat gelukt. Het college heeft namelijk besloten om Stoter per 1 januari voor een termijn van vier jaar te benoemen als decaan. 'Suzan heeft de afgelopen maanden rust gebracht en heeft veel draagvlak binnen de faculteit', schrijft Bijl op de website van de universiteit. 'De benoeming maakt het mogelijk dat haar ruime bestuurlijke ervaring en haar vermogen mensen te verbinden voor een langere periode kan worden ingezet voor onze rechtenfaculteit die dat nu nodig heeft.' 'Ik kijk uit naar deze nieuwe uitdaging', reageert Stoter in het bericht. 'Wij – het faculteitsbestuur, de wetenschappelijk directeurs, medewerkers en studenten – gaan samen verder bouwen aan de toekomst.' Stoter is ook hoogleraar rechtssociologie aan het Erasmus, maar stopt daar per 1 januari. Het is nog niet bekend hoe het nieuwe rechtenbestuur verder wordt ingevuld.

Geen vrouw of man,

maar gewoon mezelf

'Bij Minerva werd ik uitgescholden en kreeg ik een klap in mijn gezicht'

Hoe is het om als non-binair persoon deel te nemen aan het studentenleven? *Mare* sprak met drie studenten over vragen, vooroordelen en vervelende situaties. 'Op elk huisfeest heb ik altijd precies hetzelfde gesprek.'

DOOR TAMAR TROS
FOTO'S MARC DE HAAN

'Het voelt fout om te zeggen dat ik of man of vrouw ben, want dat is niet hoe ik me voel', zegt rechtenstudent Mirrella Schieman. 'Het hangt er maar net vanaf hoe je ernaar kijkt of ik compleet buiten het binaire systeem val of een beetje van beide ben.' 'Je bent het meest geliefd als je gewoon lekker jezelf bent', zegt Roos Boerman, student kunstgeschiedenis. 'Non-binair zijn is net zoals een man die man is en een vrouw die vrouw is. Het betekent vaak vooral voor andere mensen veel. Ik ben gewoon Roos, niks meer dan dat.' 'De term non-binair geeft vrijheid om te kiezen wat ik bij mezelf vind passen', zegt rechtenstudent Bram Kerkhoffs. 'Waarom zou ik me vasthouden aan wat ik zou moeten zijn?'

Non-binair is een overkoepelende term voor een deel van transgender identiteiten die buiten het hokje man of vrouw vallen. Iedere non-binaire persoon kan dit anders ervaren, maar wat alle non-binaire mensen gemeen hebben is dat geen van hen zich (exclusief) thuisvoelt in het gender dat hun bij geboorte is gegeven. Hoe ervaren non-binaire personen het Leidse studentenleven dat toch nog vaak verloopt volgens de traditionele rolpatronen? Bij verenigingen is vaak een tweedeling op basis van gender, door bijvoorbeeld disputeren in studentenhuizen waar alleen mannen of alleen vrouwen welkom zijn. Ook bij ontgroeningen en andere activiteiten vallen verenigingen vaak terug op het scheiden van man en vrouw. Hoe navigeren non-binaire leden zich door deze structuren heen?

Mirella Schieman werd lid bij Quintus en sloot zich aan bij het mannen-dispuut Sjaap Eijsjedies. 'Twee dispuuten wilden niet eens kennismaken.'

Ik besloot de bom te droppen

'Toen ik bij mijn aanmelding bij Quintus mijn gender moest aankruisen zei ik al: er moet een hokje bijkomen', vertelt rechtenstudent Mirella Schieman (20). 'Daarna werd ik wel steeds in mijn eigen bracket geplaatst. Bij de ontgroening sliepen de mannen en vrouwen bijvoorbeeld in aparte vakken. Als non-binair persoon kreeg ik mijn eigen vak.'

Schieman is sinds een jaar lid bij de vereniging, ook al was die tijdens de El Cid niet van plan ergens lid te worden.

'Bij Quintus raakte ik in gesprek met een vrouwen-dispuut en besloot de bom te droppen, want ik had verwacht dat ze mijn genderidentiteit niet zouden kennen, laat staan begrijpen. Toen reageerden zij heel vriendelijk en open. Opeens was de drempel die ik daarvoor voelde weg.'

Toch heeft Quintus nog veel binaire structuren binnen de vereniging. Bij de aanmelding was er nog geen optie buiten man of vrouw, maar omdat er een tekort aan mannelijke leden dreigde, werd Schieman daarbij ingedeeld en kwam zo binnen.

'Ik denk dat dit vanzelf op organische wijze zal veranderen wanneer meer lhbt+-personen zich aanmelden. Verder ben je heel erg gefocust op je eigen dispuut en de identiteit daarvan. De binaire vormgeving van de gehele vereniging is dan niet zo belangrijk, want daar ben je nauwelijks mee bezig.'

Schieman mocht bij de dispuutsvorming bijna overal komen kijken. Toch gaf de vereniging dispuuten wel de

kans om hen vooraf af te wijzen als zij zich oncomfortabel voelden met diens genderidentiteit.

'Er waren twee conservatievere dispuuten die hadden aangegeven dat ze mij er bij voorbaat al niet bij wilden. Ik vind dat niet politiek correct: ze hadden mij op zijn minst toch kunnen laten kennismaken? Ik hoorde dat Minervanen medelijden hadden met onze dispuuten, ik zou ze zogenaamd voor het blok hebben gezet met mijn identiteit. Dat zij het te veel vinden gevraagd dat leden van Quintus enkele seconden moeten stilstaan en nadenken, vind ik bizar. Ik ben veel meer dan alleen maar non-binair, ik ben een persoon.'

Bij het mannendispuut Sjaap Eijsjedies klikte het meteen. 'Het gaat om het karakter van de leden en het dispuut. Achteraf vind ik het ook heel prettig dat wanneer ik in het jasje van het mannendispuut rondloop andere studenten vragen gaan stellen, omdat zij mij als vrouw zien. Als ik bij een vrouwendispuut was gegaan, had niemand hierbij stilgestaan.'

Schieman voelt zich compleet geaccepteerd, al hebben sommige leden soms moeite met het gebruiken van bijvoorbeeld de correcte voornaamwoorden. 'Maar dat geldt voor al mijn vrienden, ook buiten Quintus. Ik vind het niet altijd mijn taak om iemand daarin te verbeteren, dat is werk waar ik niet op zit te wachten. En onnodig, want vaak merkt iemand anders het op en zegt er dan iets van. Dat is ook alles wat ik van mensen kan vragen: doe je best.'

Voor Bram Kerkhoffs is SSR een 'veilige haven waar de queeriness vanaf spat zodra je binnenloopt'.

Ik snapte meteen: non-binair, that's me!

'Ik ben er op de vereniging achter gekomen dat ik non-binair ben', zegt Bram Kerkhoffs (25), masterstudent rechten. 'Ik zat met een goede vriendin uit het bestuur te praten en die legde de term uit. Toen besepte ik meteen, that's me!'

Kerkhoffs werd in 2018 lid bij SSR en kwam daar een jaar later uit de kast. Behalve een hoop vragen leverde dat ook veel positieve reacties op. 'Iedereen wil graag weten hoe ze ermee om moeten gaan. Ik heb geen probleem met al die vragen. Ze waren altijd duidelijk leergerig en nooit afkeurend.'

Kerkhoffs zit in een mannendispuut en vertelt dat alle dispuuten zonder slag of stoot non-binaire studenten aannemen. Die beschrijft SSR als een 'veilige haven waar de queeriness vanaf spat zodra je binnenloopt'. 'Sommige dagen wil ik gewoon even lekker genderfucen. Dan ga ik los en draag ik bijvoorbeeld veel make-up. In het openbaar valt het dan op en krijg ik al snel opmerkingen of word ik uitgescholden voor homo, want ik word gezien als man. Dan denk ik: So what, girl? We know!'

'Mijn non-binaire genderexpressie geeft me vrijheid om te kiezen wat ik bij mezelf vind passen. Ik voel me niet gediscrimineerd, maar ik merk dat ik anders ben wanneer ik mijn uiterlijk net zo queer laat zijn als mijn innerlijk.'

'Dan is het heel fijn om door de deur van SSR te stappen en me geen zorgen te hoeven maken over of ik roze hartjes of een snor op mijn hoofd teken. Niemand

kijkt ervan op omdat misschien wel de helft van de leden queer is. Het is compleet genormaliseerd.'

'Het is in de laatste jaren van de puberteit zo belangrijk om je goed te kunnen ontwikkelen wat betreft gender en seksualiteit. Als je dan op een vereniging zit waar je niet veilig bent om compleet jezelf te kunnen zijn kan dat gedwarsboomd worden. Bij SSR is die sociale druk er niet.'

Die acceptatie is niet bij elke vereniging vanzelfsprekend, merkte Kerkhoffs al snel. Zo werd die bij Augustinus uitgescholden en ging het bij Minerva nog een stap verder.

'Daar kwam een laderzatte jongen op mij af. Hij en zijn vrienden vroegen me of ik homo was en zeiden dat ik weg moest gaan. Ik zei dat ik inderdaad homo was en niet wegging, en ik kreeg een klap in mijn gezicht. Hij is er meteen uitgegoot en het bestuur heeft excuses aangeboden, maar toch. De sfeer is daar compleet anders.'

Roos Boerman zit in het bestuur van DAC. Die vereniging voelt veiliger dan de buitenwereld. 'Vrouwen tegen mannen heb ik meteen afgeschaf't.'

Iedereen stelt altijd dezelfde vraag

'Op elk huisfeest heb ik altijd precies hetzelfde gesprek', zegt Roos Boerman (21), student kunstgeschiedenis en bestuurslid bij de Dinsdag Avond Club (DAC). 'Iedereen wil altijd weten waarom ik me non-binair voel. Ik reageer dan met de vraag: waarom voel jij je man of vrouw? Daar heeft niemand een duidelijk antwoord op en zo is het voor mij ook. Ik ben non-binair, het is wat het is. Al ben ik nog liever gewoon Roos.'

Boerman ging in 2021 bij DAC, na het eerste studiejaar vanuit het ouderlijk huis in de lockdown te hebben doorgebracht. Bij gebrek aan een echte El Cid bekeek die de website en dacht bij DAC te passen. Dat vermoeden werd tijdens de introductieweek volledig bevestigd.

'Ik merkte direct dat mijn liefde voor de vereniging heel snel groeide. Ik was in mijn tweede jaar deel van de introductieweekcommissie en dacht: als dit elke week van mijn leven kan zijn, dan wil ik dat. Toen viel alles op zijn plek en wist ik dat ik een bestuursjaar wilde gaan doen.'

Boerman kwam erachter non-binair te zijn in de zomer voor diens studententijd. Bij vrienden van de middelbare school probeerde die andere voornaamwoorden uit en stelde zichzelf op de universiteit voor als non-binair als iemand ernaar vroeg.

DAC bleek de perfecte plek om volledig uit de kast te komen. Boerman zegt zich op de vereniging vrij te voelen dan daarbuiten.

'Leden kennen mij niet anders dan als non-binair en dat is heel prettig. Er zijn veel vragen omdat ik voor

de meeste leden de eerste aanraking met deze genderidentiteit ben, maar dat vind ik prima. Ze zijn nieuw en daarna accepteren ze het. Ik ga niet huilen in mijn bed als iemand mij een keer verkeerd heeft aangesproken. Zo kan je niet leven. Als jij je best doet, ben ik tevreden.'

Bij DAC is er geen dispuutsvorming of ontgroening, wat het een stuk makkelijker maakt om van de geldnormen af te wijken.

'Ooit waren er kennismakingspellen waarbij het vrouwen tegen mannen was, maar dat heb ik vorig jaar aangekaart bij het bestuur. In mijn eigen bestuur hebben we dit compleet afgeschaf't. Verder hebben we afgesproken om in elk officieel document die/diens of hen/hun te gebruiken, omdat dat in principe op iedereen slaat. We zijn ook in het algemeen bezig met queer identiteiten. Ik heb vorig jaar een lezing gegeven over het zijn van non-binair binnen onze vereniging.'

Boermans grootste hoop is dat non-binair zijn als net zo normaal wordt gezien als man of vrouw zijn. 'Ik heb me bij DAC nooit bang gevoeld om eerlijk te zijn over mijn genderidentiteit, die angst ervaar ik soms wel in andere situaties. De open en toegankelijke sfeer vind ik zo mooi aan DAC en dat wil ik blijven neerzetten met mijn bestuur.'

Tijdverspilling? Lezen kan je (studie) juist redden

De helft van de studenten leest nooit een boek, ontdekte **Romy van den Akker**. Ze zitten liever op TikTok en Instagram of kijken series. Dat is niet alleen slecht voor de taalvaardigheid en studieresultaten.

‘Ik ben zeer robuust met saus’, zei een medestudent tijdens een barbecue deze zomer, terwijl hij een ketchupfles boven zijn bord leegkneep.

‘Royaal!’ wilde ik schreeuwen, ‘je bedoelt royaal!’ Het is me vaker opgevallen dat deze jongen – een gammastudent en moedertaalspreker van het Nederlands – woorden door elkaar haalt. Hij zegt ‘op-risping’ in plaats van ‘opwelling’, ‘repertoire’ in plaats van ‘reputatie’ en ‘stelt grote vraagtekens’ bij dingen.

Hij is niet de enige. Nederlandstalige studenten zijn niet vanzelfsprekend goed meer in het lezen, schrijven en spreken van Nederlands, ook al hebben ze een hoog opleidingsniveau.

In *Mare* vertelde Bruno Verbeek, universitair docent filosofie, dat hij de taalbeheersing van zijn studenten in de loop der jaren achteruit heeft zien gaan (‘Generatie 2020 (deel 1): er zijn meer studenten dan ooit (maar wat weten ze?)’, *Mare*, 4 december 2020). Niet alleen maken ze grammatica- en spellingsfouten, ook hun vermogen tot schriftelijk redeneren is verslechterd. Ook Remco Breuker, hoogleraar Korea studies, zegt te schrikken van de taalvaardigheid van zijn studenten. Op de Rechtenfaculteit wordt een verplichte taaltoets afgenomen. Emeritus bijzonder hoogleraar rechtspleging Margreet Ahmann zegt daarover: ‘Een goede beheersing van het Nederlands is een voorwaarde om je werk als jurist goed te kunnen uitoefenen.’

Ik zou zeggen: een goede beheersing van het Nederlands is een voorwaarde om een heleboel soorten werk goed te kunnen doen. Als je woordenschat niet op peil is of je de spellings- en grammaticaregels niet kent, ben je niet in staat om goed te communiceren. Hoe moet je als laaggeletterde arts ooit een recept uitschrijven? En als je je gedachten niet helder kunt overbrengen, hoe kun je dan ooit begrepen worden, of een ander begrijpen?

Taal is de basisvoorwaarde van ons bestaan. Ook om goed te kunnen presteren op de universiteit, is taalvaardigheid noodzakelijk: je moet je kunnen uitdrukken in woord en geschrift, argumenten kunnen bedenken, wetenschappelijke artikelen kunnen lezen en parafaseren in essays. Dit alles komt op de tocht te staan als de taalbeheersing van studenten in gevaar komt.

Onlangs publiceerde Yra van Dijk, gasthoogleraar Nederlandse literatuur in mondiaal perspectief, samen met docent Nederlands Marie-José Klaver een reeks artikelen over laaggeletterdheid en ontleding in *De Groene Amsterdammer*. Vijftientig procent van de jongeren dreigt laaggeletterd te worden, oftewel moeite te hebben met lezen, schrijven of rekenen.

Bookart van Annemarieke Kloosterhof

Terecht noemen de auteurs de oorzaak een leescrisis: jongeren lezen minder en als ze dat doen, dan is het minder goed en minder graag. Sterker nog, lezen wordt tijdverspilling gevonden. Goed lezen leidt echter tot een betere taalvaardigheid, betere schoolprestaties en tot beter kunnen denken en analyseren. Stuk voor stuk vaardigheden die bij universitaire studenten niet mogen ontbreken. Van Dijk en Klaver schrijven: ‘Wie in het voortgezet onderwijs nooit heeft geleerd een hele tekst te lezen, krijgt problemen in het hoger onderwijs.’ Wat is daar op de universiteit nu al van te merken? Bij de opleiding Nederlandse Taal en Cultuur wordt nog regelmatig gelezen, al merken docenten ook daar dat studenten er minder tijd en zin in hebben. Om de werkdruk te verlagen worden boeken soms

vervangen door korte verhalen of passages uit een roman.

Een medestudent heb ik weleens horen verzuchten: ‘Voor dat vak moeten we één boek per week lezen!’ Die docent denkt dat lezen je hobby is, als je Nederlands studeert.’ Ook gehoord: of we *Max Havelaar* ook in hertaling mogen lezen, omdat het anders ‘te moeilijk’ zou zijn.

Nu zijn dit slechts uitzonderingen: over het algemeen zijn de neerlandici zeer taalvaardig. De meesten lezen graag en veel (Nederlandstalige) boeken en bespreken die met elkaar in leesclubs. Toch vraag je je af hoe het bij andere opleidingen gesteld is, als er zelfs studenten Nederlands zijn die niet gemotiveerd zijn om te lezen.

In een rondgang onder studenten van alle facultei-

Studenten over hun taalvaardigheid en leesgedrag

De helft van de veertig respondenten leest nooit een boek. Een greep uit de reacties:

- ‘Ik weet wel dat ik moet lezen, maar ik blijf maar op mijn telefoon scrollen.’
- ‘Ik heb zeker het idee dat mijn Nederlands achteruit gaat. Het was al nooit fantastisch, maar zeker nu mijn studie voor driekwart in het Engels is en ik dus veel in het Engels moet lezen en schrijven, merk ik dat het wel verslechterd (sic).’
- ‘Ik merk dat ik vaker dan vroeger na moet denken over het juiste Nederlandse woord. Met spelling in het Nederlands heb ik ook meer moeite, omdat ik nog maar weinig in het Nederlands schrijf en lees. Ik lees voornamelijk boeken in het Engels. Het is niet zo dat ik Nederlandse boeken niet leuk vind, maar ik neig sneller naar Engelse literatuur, omdat vrienden het me aanraden of omdat ik het op sociale media zie.’
- ‘Ik lees een boek het liefst in oorspronkelijke taal, mits ik die beheers. Zo kom je het dichtst bij wat een schrijver bedoelde. Soms lees ik een jaar niets en soms pak ik meteen weer een boek op als ik er een uit heb. Dat gaat in fases.’
- ‘Ik laat mijn papers altijd nakijken op taalfouten, want ik heb er niet genoeg vertrouwen in dat ik zonder controle geen spellings- of grammaticafouten maak.’
- ‘Ik merk wel dat ik, zeker in combinatie met het consumeren van Engelstalige sociale media, het soms makkelijker vind om mezelf in het Engels uit te drukken in gesprekken. Ik vind Nederlands ook niet zo’n verhalende taal. Misschien komt dat omdat ik niet genoeg in het Nederlands lees.’
- ‘Ik denk dat de focus nu minder ligt op fysieke boeken ligt, misschien komt dat door sociale media. Daar zijn andere vormen van “literatuur” voor in de plaats gekomen, zoals fan fiction.’

ten vraag ik hen naar hun leesgedrag. Lezen ze weleens een boek en zo ja, in welke taal? En hoe goed schatten zij hun taalvaardigheid in? Kunnen ze zich goed uitdrukken in het Nederlands, of moeten ze vaak naar woorden zoeken?

Van de iets meer dan veertig respondenten, allen moedertaalsprekers van het Nederlands, geeft de helft toe vrijwel nooit een boek te lezen. Ze zitten op TikTok, Instagram, Reddit of kijken series en hebben ‘geen tijd’. Van degenen die wél lezen, zijn er slechts vijf die twee à drie boeken per maand lezen, de rest maximaal één. Vrijwel iedereen zegt, als ze al een boek lezen, dat in het Engels te doen: slechts vier mensen slaan weleens een (vertaald) Nederlands boek open. Blijkbaar rust er een stigma op het lezen van Nederlandse verhalen en romans.

Goran Bouaziz (22, neerlandicus en MA-student Arts, Literature and Media) won vorig jaar de Alternatieve Leeslijst-award en heeft een idee waar dit stigma vandaan komt: ‘Ik denk dat veel studenten liever een goede detective lezen dan een gezapig oorlogsdrama. De poortwachters van de Nederlandse literatuur hebben zich te lang te elitair opgesteld, waardoor de canon is scheefgegroeid. Die bevat bijvoorbeeld nauwelijks populair literatuur en geen toneelwerk. De pijnlijke waarheid is dat zelfs neerlandici hun eigen literatuur niet in de volste breedte kennen. We hebben een nieuwe lijst nodig met een diverser pallet aan verhalen. Gepassioneerde lezers in het Engels beginnen ook niet bij *Ulysses*.

Dat komt later wel!’ De Leidse UB deed ook een duit in het zakje van de ontleding door in april dit jaar een Leiden Leestmaand te organiseren met enkel witte, mannelijke auteurs.

Los van alle andere redenen waarom lezen goed is – concentratievermogen, empathie, gezondheid en welvaart (wie goed leest, leeft langer en verdient meer), plezier en ontspanning – is het taalniveau een van de belangrijkste redenen waarom studenten (meer) Nederlandse boeken zouden moeten lezen.

Op dit moment schatten veel van de ondervraagde studenten hun taalbeheersing nog positief in. Ze zeggen nauwelijks spellfouten te maken, maar merken wel dat hun taal wordt beïnvloed door het Engels: regelmatig kunnen ze niet op Nederlandse woorden komen. Zestien mensen hebben moeite met zichzelf uitdrukken in het Nederlands, twaalf geven aan zelfs liever in het Engels te communiceren. Het laat zien dat een groeiende groep studenten, hooggopgeleide mensen, slechter presteert of dat dreigt te gaan doen, vanwege een ontoereikend taalniveau.

De oplossing laat zich raden: lees een boek. Maar goed: zijn kinderen ooit meer groente gaan eten omdat hun ouders zeiden dat er vitamines in zaten? Laten we het daarom eens over een andere boeg gooien. In een tijd waarin veel studenten kampen met stress, prestatiedruk en onzekerheid, kan een boek lezen ook gewoon *fijn* zijn! Sluit je even af van alle deadlines en het wereldnieuws en duik in bed met een goede roman. Dat hoeft niet direct een dikke pil te zijn, je kan ook beginnen met een bundel korte verhalen of een graphic novel.

‘Als je literatuur leest ontdek je nieuwe werelden’, zei een van de ondervraagde studenten. ‘Lezen is leven.’

Ondertussen ben je stiekem ook nog je woordenschat aan het verbeteren. Zo hoef je in ieder geval nooit robuust met saus te worden.

Romy van den Akker studeert Nederlandse Taal en Cultuur aan de Universiteit Leiden en werkt bij het Nederlands Letterenfonds

Privémap in Sharepoint lek: hoe kan dat?

Honderden gevoelige documenten van twee Leidse onderzoekers waren te zien voor iedereen met een ULCN-account. Wie zocht op de naam van de wetenschappers in Sharepoint kon al hun documenten in een privémap bekijken.

DOOR MARK REID

Sharepoint, onderdeel van Microsoft Office 365, is een programma waarmee gebruikers groepen kunnen aanmaken om bestanden uit te wisselen. Hoe het kan dat de bestanden in een privémap voor iedereen zichtbaar waren is niet duidelijk. De Sharepointgroep is ingesteld als privé, en alleen de twee onderzoekers waren lid.

Het lek kwam aan het licht toen een medewerker van de universiteit in Sharepoint de naam van een van de onderzoekers inktte, op zoek naar een document waar ze ooit aan hadden samengewerkt.

Naast dat document kwamen toen honderden andere bestanden naar voren, waaronder gegevens van sollicitanten, een pensioenoverzicht, ziek- en bitermeldingen van medewerkers en een archief aan e-mails.

Op donderdagochtend 12 oktober deed deze medewerker melding van het datalek bij het ICT Shared Service Centre. Pas op maandag 16 oktober aan het begin van de middag werd de gedeelde map ontoegankelijk gemaakt.

De twee getroffen onderzoekers hoorden pas van het lek toen de medewerker die het lek vond hen op maandagochtend informeerde. De Sharepointgroep was op dat moment nog steeds in te zien voor iedereen met een ULCN-account.

Universiteitswoordvoerder Caroline van Overbeeke zegt dat het lek is afgehandeld volgens de geldende protocollen, maar voegt toe dat ‘op grond van de AVG we geen verdere mededelingen kunnen doen’.

Wel kan ze zeggen dat het lek binnen 72 uur nadat het bekend werd bij het ‘privacy office’ is gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP).

Op de website van de universiteit is een stappenplan te vinden hoe datalekken moeten worden afgehandeld. Volgens dat protocol wordt een melding bij de iscc-helptdesk achtereenvolgens onderzocht en beoordeeld door een informatie-manager, een functionaris gegevensbescherming, het hoofd informatiemanagement en uiteindelijk het college van bestuur.

Pas nadat het college van bestuur zich heeft gebogen over de beoordelingen van de lagere gremia volgt een melding bij de AP en worden de betrokkenen eventueel ingelicht.

De AP hanteert voor datalekken een uiterste meldtermijn van 72 uur. Op de website van de AP staat expliciet vermeld dat een weekend of drukte geen geldige redenen zijn om van die termijn af te wijken.

In het stappenplan van de universiteit staat geen tijdslimiet vermeld, alleen dat melders die na 55 uur nog niks hebben gehoord contact moeten opnemen met de informatiemanager.

Op vragen van *Mare* of dit stappenplan niet te omslachtig is om met acute situaties zoals datalekken om te gaan, zegt Van Overbeeke dat de universiteit het protocol opnieuw gaat evalueren. Ook zegt ze dat de ICT-afdeling van de universiteit een onderzoek heeft uitgevoerd naar andere Sharepoint- en Teamspagina’s die onbedoeld openstonden voor derden en dat er enkele zijn afgeschermd.

De betrokken medewerkers zijn hierover geïnformeerd. Het privacy office krijgt bovendien meer medewerkers om dergelijke risico’s in de gaten te kunnen houden.

Demonstratie van hoogleraren in Den Haag in januari 2011, tegen de bezuinigingen van het kabinet Rutte I. Foto Marc de Haan

Op 1 november stop ik, na bijna negen jaar, als *senior grant advisor* aan de oudste universiteit van Nederland. In die rol heb ik het voorrecht gehad om een groot aantal wetenschappers te mogen bijstaan in het opstellen van onderzoeksvoorstellen, en te helpen met het verkrijgen van de nodige onderzoeksgelden.

Ik heb altijd bijzonder genoten van mijn werk in Leiden, en vooral van de interactie met academici, maar kreeg de laatste jaren in toenemende mate de indruk dat het type onderzoek dat ik interessant vind (het zogenaamde *blue skies research*, dat voortkomt uit pure interesse, en niet gebonden is aan beleidsthema's) steeds minder wordt gewaardeerd (en ondersteund).

Ik heb me al vaker uitgelaten, zowel in *Mare* als op Twitter, over ontwikkelingen die dit ongebonden onderzoek bedreigen. De grootste bedreigingen komen uit Den Haag. De afgelopen decennia wordt er vanuit de politiek steeds meer ingezet op 'nut' en 'maatschappelijke waarde' van onderzoek. Universiteiten, zo wordt dan gezegd, worden gefinancierd met belastinggeld, en de maatschappij heeft er recht op dat het aan de academie verrichte onderzoek bijdraagt aan de samenleving. De suggestie is meestal dat de universiteit nog onvoldoende teruggeeft aan de maatschappij; daar moet wat aan worden gedaan!

Je hoeft niet heel lang na te denken om je te realiseren hoe absurd deze notie is. De basistaak van de universiteit is immers het opleiden van mensen die onafhankelijk en kritisch kunnen denken en analyseren: een basisbehoefte van elke goed functionerende democratie. Hoe dat vermogen tot analyseren wordt gekweekt – of dat nu aan de hand van zeer toegepast onderzoek is, of binnen een nicheveld als bijvoorbeeld (mijn eigen achtergrond) de oudheidkunde – doet er niet toe. Het resultaat is hetzelfde: kritische denkers.

Dat men daar in Den Haag willens en wetens aan voorbijgaat is nog wel begrijpelijk. Het wegzetten van onderzoeksvelden als 'linkse hobby's' is nu eenmaal een makkelijke manier om stemmen te winnen, en daarnaast kan men door het optuigen van monstrueuze programma's als de Nationale Wetenschaps Agenda (NWA) makkelijk geld doorsluizen naar, bijvoorbeeld, het midden- en kleinbedrijf, terwijl men pretendeert toch ook de wetenschap vooruit te helpen. Iedereen blij!

Dat universiteiten zo makkelijk meegaan in een dergelijk betoog is verbluffend: niet alleen is de onderliggende suggestie (dat de bovengenoemde kerntaak van de universiteit an sich niet volstaat als bestaansrecht) simpelweg onjuist, maar door het idee te stimuleren dat wetenschap altijd toepasbaar of aanschouwelijk moet worden gemaakt, suggereer je dat het iets is wat uiteindelijk iedereen kan snappen of gebruiken (*quod non*).

Wetenschapscommunicatie en het valoriseren van onderzoeksre-

sultaten kunnen de moeite waard zijn, maar behoren niet tot de kerntaak van de universiteit. Het is dan ook nogal pijnlijk om te zien dat men uitgerend deze thema's, onder de veelzeggende titel 'De Waarde van Wetenschap', heeft gekozen voor de laatste dies natalis. Verbazen doet het niet, want juist universiteitsbesturen zijn dol op grote programma's met 'de maatschappij' zoals de NWA. Het staat goed op de universitaire website, en men kan het eigen netwerk er vermoedelijk weer flink mee versterken. Maar onderzoekers zelf zijn er vrijwel nooit positief over: het regent klachten over onduidelijke procedures en een enorme hoeveelheid administratie (zelfs als je financiering krijgt toegekend), en uiteindelijk is er vaak weinig geld beschikbaar voor onderzoek zelf (drie miljoen klinkt als veel geld, tot je het moet verdelen over vijf of meer partners). Desalniettemin wordt er in toenemende mate ingezet op juist dit soort programma's en initiatieven.

Beleid aan de universiteit lijkt steeds meer een respons op verzoeken uit Den Haag, en vloeit niet voort uit de wensen en behoeften van onze wetenschappers. Dit laatste werd pijnlijk duidelijk op de heidag van de afdeling Strategie en Academische Zaken, toen op de vraag 'voor wie wij allen werken?' het overgrote deel der collegae 'Den Haag', 'het Ministerie', of – een kleiner groepje – 'het college van bestuur' antwoordde. Slechts weinigen (waaronder, gelukkig, velen van mijn 'eigen' eenheid Grant Development; een eenheid die inmiddels overigens flink leegloopt – ik ben niet de enige die stopt) gaven hier het correcte antwoord: de wetenschappelijke staf. Laat onderzoeksbeleid vooral aan de onderzoekers; die weten waar ze het over hebben.

Nu is het niet helemaal eerlijk om de schuld van de huidige, problematische koers van de academie puur bij bestuurders en politici te leggen. Wetenschappers zelf hebben zich, met hun constante en vaak gratuite geklaag, ook enorm makkelijk laten gebruiken. Zo hebben klachten over de willekeur bij aanstellings- en bevorderingsbeleid, hoe terecht ook, ertoe geleid dat partijen die helemaal niks met dat beleid te maken zouden moeten hebben – NWO bijvoorbeeld – aan de haal zijn gegaan met 'Erkennen en Waarderen'. De resultaten – nóg grotere willekeur in de beoordeling van subsidieaanvragen – waren te voorspellen (en komen inmiddels uit).

Ik heb al krankzinnige afwijzingsrapporten voorbij zien komen, en voorspel dat het alleen maar erger gaat worden. Ik heb de willekeur ook zelf mogen ervaren, toen ik een aanvraag indiende en van NWO te horen kreeg dat het gegeven dat ik nooit een (betaalde) academische positie heb gehad mijn aanvraag 'niet versterkt'. Je zou zeggen dat, juist bij Erkennen en Waarderen, een ander carrièrepad (zeker als iemand daarnaast ook heeft gepubliceerd, onderwezen en studenten heeft begeleid) zou worden gewaardeerd.

Intussen is er op de universiteit zelf weinig veranderd, behalve dan dat we nu misschien nog meer collegae aannemen die eigenlijk helemaal niet goed zijn in onderzoek, maar wel worden gewaardeerd door studenten (of dat hetzelfde is als een goed docent zijn, waag ik te betwijfelen), of gewoon, omdat we die nu eenmaal kennen of aardig vinden.

Niemand lijkt ooit te hebben overwogen dat het probleem niet zozeer bij het aanstellingsbeleid lag, maar veel meer bij de implementatie daarvan: toezicht op wie waarvoor werd aangenomen of bevorderd was er niet of nauwelijks. Als er vanuit een bestuursbureau controle moet zijn, laat het dan juist op die punten wezen: personeelsbeleid en wervingsprocedures – niet waarop, hoe en met wie onderzoekers hun projecten moeten richten. Zorg ervoor dat helder is wie wat doet voor welk salaris én dat die afspraken worden nageleefd. Daarmee zouden veel frustraties van medewerkers worden opgelost, want nu is er heel vaak nauwelijks tot geen verschil tussen wat een UD, UHD of een hoogleraar doet. Of schaf al die posities af, en maak alles boven een UD een tijdelijke top-up, die wordt geëvalueerd en daarna pas verlengd. Zo'n systeem, met loon naar werken, zou ook het endemisch nepotisme binnen sommige velden tegengaan.

Er is, nog steeds, alle reden om trots te zijn op Leiden. Maar dat die trots, blijkens een recente enquête, steeds minder gedeeld wordt door de universitaire staf baart me grote zorgen. De universiteit heeft enorm veel te bieden: we hebben nog steeds fantastische wetenschappers, die spannend, en vaak ook aansprekend onderzoek doen. Daar zouden bestuurders op moeten inzetten: niet op de vraag of die resultaten aansluiten bij een bepaalde strategie. Draag die wetenschap uit, stimuleer debat en versterk de rol van Leiden als vrijplaats voor dissidente ideeën.

Bovenal, zorg dat beleidsmakers de werkvloer echt kennen: ik ben altijd een voorstander geweest van duale functies (deels onderzoek/onderwijs, en deels beleid/ondersteuning) als brug tussen beleid en praktijk. Maar als dat niet gaat, zorg er dan voor dat bestuurders lezingen, congressen en evenementen binnen de universiteit bezoeken, in plaats van dat men constant binnen eigen kring zit te leuteren. Neem een drankje in Barrera of L'Espérance, nodig passerende collegae uit dat ook te doen en praat met elkaar.

Luister naar onze wetenschappers, en niet slechts naar Den Haag, decanen of wetenschappelijk directeurs. Ik hoop van harte dat die wetenschappers snel weer aan de basis komen te staan van de universiteit, van haar beleid, en haar ambities.

Jorrit Kelder was senior grant advisor aan de Universiteit Leiden. Hij legt zich de komende jaren toe op onderzoek en het schrijven van een boek over de Griekse archeologie – een volstrekt nutteloos veld

Den Haag vraagt, wij draaien

Universitair beleid vloeit niet voort uit de wensen en behoeften van wetenschappers, maar beantwoordt steeds vaker verzoeken uit Den Haag, constateert **Jorrit Kelder**. 'Laat onderzoekers het bepalen, die weten waarover ze het hebben.'

Voor wie werken wij? Op die vraag antwoordde de meerderheid 'Den Haag', 'het ministerie', of 'het college van bestuur'

‘Als ik weer ben opgepakt halen mijn ouders me op’

Huis: Klikspanweg
Grootte: 12 m²
Huur: €180 incl.
Huisgenoten: 1

Waarom hangt er een flyer van Tata Steel op je muur?

‘Ik ben een klimaatactivist en ik deed voor het eerst mee met een actiekamp van Greenpeace. We overnachtten toen in een tentenkamp naast Tata Steel. ’s Avonds gingen we een rondje lopen en stonden er allemaal jongens flyers uit te delen, waarop stond dat we het terrein onmiddellijk moesten verlaten vanwege veiligheidsrisico’s. Tata Steel had allemaal jongens ingehuurd uit Brabant om briefjes uit te delen aan ons. Dat was heel grappig.’

Hoe ben je bij de klimaatprotesten belandt?

‘Binnen ons gezin was klimaat altijd al een thema. Van jongs af aan zijn wij bezig met wat wij eten en waar het vandaan komt. Klimaatverandering is een heel groot probleem. Ik ging met mijn broertje mee naar een blokkade van de A12. Ik had gelijk het idee: dit klopt. Mijn ouders zijn niet per se activisten die de deur uitgaan, maar zij komen mij wel ophalen als ik weer op het politiebureau zit.’

‘De eerste keer was heel eng en spannend. Ik wist niet waar ik aan toe was. Nu ben ik er wel aan gewend. De laatste tijd worden we vaak ook meteen vrijgelaten. De politie heeft nu een beetje schijt, omdat ze weten dat we terugkomen.’

‘We merken dat de politie linkse demonstranten irritant vindt, want de agenten gebruiken veel geweld. Ik was bij het protest van Pride Leiden en moest van de politie naar de andere kant van de weg. Dat lukte niet, want het was gewoon te druk om te lopen. Sommige agenten begonnen te slaan met hun wapenstokken. Ik kon geen kant op. Ze luisteren niet als ik praat en ook niet als ik schreeuw. Wat moet ik dan doen?’

Draag je daarom een hoodie en sjaal?

‘Ja. Ik neem nooit mijn ID-kaart mee naar protesten. Als ik word opgepakt met vijftig andere demonstranten zonder ID is het heel lastig om ons vast te houden. De legale procedure is dat ze dan voor iedereen een bed, een douche en eten moeten regelen. Dat kost ze heel veel moeite en geld, dus laten ze je meestal gaan zonder een aantekening. ‘De staat wordt gefinancierd door lobbyisten van vervuilende bedrijven. Zij zijn natuurlijk niet blij met linksextremistische demonstranten. Het is daarom beter dat men niet weet wie je bent. De schuilnaam Cees McCartney gebruik ik vaker: het is een combinatie van mijn favoriete Beatle en het personage uit *Flodder*.

‘Als iedereen zwart draagt en geen herkenbaar gezicht heeft, is het heel intimerend voor de politie en lastig om een onderscheid te maken tussen de demonstranten. Deze zogeheten *black bloc* werkt net als een kudde zebra’s, het roofdier heeft dan moeite om de prooi te identificeren.’

Je kamer is wel fleurig, met (een poster van) planten enzo.

‘Het moet hier wel fijn blijven. Ik heb behoefte aan een veilig thuis. Maar ik heb ook die Tata Steel-flyer en arrestatiekaartjes opgehangen omdat het mij pijn doet om te zien dat er zoveel mis is, omdat mensen rijk willen blijven. Elke keer als ik wakker word, zie ik dat ik er tenminste iets aan doe.’

DOOR LORENZO GERRITSEN
FOTO TACO VAN DER EB

COLUMN | MAIA DE QUAY

Inderdaad schat, de wereld is dus echt vet messed up enzo

Jongens en meiden, ik heb wat te melden, en om het voor (Leidse) studenten aantrekkelijker te maken, heb ik het (op aanraden van een briljante vriendin – shoutout naar Ruana) even in *Marie Claire*-termen gegoten: Want schat, de wereld is dus echt vet *messed up* enzo, maar het heeft niet zoveel zin om op de Insta-posts van een of andere random influencer te reageren dat je boos bent dat ze ‘stil’ zijn over oorlogen waar jij zelf eigenlijk ook de ballen van begrijpt.

Ja schat, sorry... ff *tough love* toch? Want schat, dit is *geen* complottheorie. Dit heet dus blijkbaar politieke economie? Het draait om systemen waarin we leven, waarin bizarre verschillen bestaan tussen

arm en rijk. Misschien valt het je wel eens op als je met je club op lustrumreis bent naar Nicaragua of op sabbatical in Kaapstad alleen maar rijke westerlingen tegenkomt?? Anyway schat, het gaat dus *pretty much* om hetzelfde systeem dat we ooit kolonialisme noemden waar mensen die we niet zien en ons niet boeien worden uitgebuit zodat wij lekker comfy op het terras een esma kunnen drinken.

Meeeeeid, ziek *fucked up* toch?!

Ja Jezus, vind ik nou ook.

Anyways, wist jij dus dat heel dat oneindige gedoe in het Midden-Oosten eigenlijk ook gewoon om de politieke en militaire aanwezigheid van de vs draait? Echt zo gestoord schat... ze noemen dat dus een proxy war blijkbaar.

Ja... iets waarbij ze dan geld verdienen aan grondstoffen ofzo, en o ja wapens ook. Jeeezus wat crazy schat. Maar goed, laten we even verder gaan waar we gebleven waren. Want weenie hoor, maar is het niet gewoon chiller voor jou en mij dat

de mening van Monica Geuze, Kim Kardashian of een willekeurige voetballer er effe een keertje *niet* toe doet als het gaat om dit soort dingen? Weet je meid, we zijn de generatie die zich non-stop voedt met @cestmopro, nepnieuws en deep-fakes, en ik ben er effe helemaal klaar mee, vooral als we elkaar de tent uit gaan vechten in fokking Insta-comments.

Dus luister meid, laat je favo influencers met rust, geef de gram even een break. Ga naar buiten, voel wat gras tussen je vingers, lees een boek of luister een lang interview van iemand die er misschien echt wat over kan zeggen en doneer twee tientjes aan Artsen Zonder Grenzen. Schat, eigenlijk komt het erop neer dat ik je vraag om gewoon eens even na te gaan denken over meer dan clickbait en nepnieuws. We verdienen beter dan dat, toch? Oké meid, ik vind je slim en geweldig, maar soms moeten we even hard zijn om te voorkomen dat we straks allemaal niet meer naar nieuws kunnen kijken dat niet op Insta of TikTok tot ons komt of dat langer duurt dan 90 seconden om te begrijpen. Anyways lieffie, genoeg over mij, hoe is ‘t met jou?

Maia de Quay studeert Rechten

We zijn de generatie die zich non-stop voedt met nepnieuws en ik ben er helemaal klaar mee